

Aktuellt från KEMI

Nr 2 | 2009 | Kemikalieinspektionen

Miljö och kemikalier viktiga frågor under Sveriges ordförandeskap

Sveriges stora engagemang och goda rykte när det gäller kemikalielagstiftningen och miljö blir en viktig tillgång under det svenska ordförandeskapet i EU. Det anser Nina Cromnier, chef för enheten Kretslopp och kemikalier på Miljödepartementet.

Läs mer på sidorna 6 och 7

Skyddet mot farliga kemikalier ökar i EU

En mängd EG-regler och bestämmelser styr vilka kemikalier vi kommer i kontakt med i vardagen. Sedan flera år tillbaka pågår

ett intensivt arbete i EU för att skärpa lagstiftningen på kemikalieområdet.

Läs mer på sidorna 4 och 5

Innehåll

Ledare	2
Nödvändig kunskap om farliga kemikalier saknas	3
Miljö och kemikalier viktiga frågor under Sveriges ordförandeskap	4
EU beslutar om kemikalier i vår vardag	6
Både för- och nackdelar med förslag till omarbetat RoHS	8
Bråttom för tillverkare och importörer att bilda SIEF	9
Förslag till nya biocidkrav har skickats ut	9
Ytterligare nio ämnen blir del av Stockholmskonventionen	10
Information om kemikalier i varor ska bli bättre i världen	11
Nanomaterial i Sverige kartlagt av Kemi	12

Bråttom för tillverkare och importörer att bilda SIEF

Nu är det hög tid för de tillverkare och importörer som ska registrera sina produkter hos den europeiska kemikaliemyndigheten, ECHA, att bilda eller gå med i ett forum för informationsutbyte (SIEF, Substance Information Exchange Forum).

Läs mer på sidan 9

Vi måste lyssna på forskningen

För drygt 80 år sedan kom en ny kemikalie ut på marknaden. Den blev snart populär i byggbranschen och vid tillverkningen av bland annat elektronik. Kemikalien var billig och ansågs, med dåtidens kemikaliekontroll, vara näst intill ofarlig. 40 år senare kom de första rapporterna som visade på motsatsen. Universitetsstudier visade att kemikalien var svärnedbrytbar, ansamlades i näringskedjor och skadade fortplantningen hos bl.a. sälar. Ytterligare forskning tyder på hälsorisker däribland cancer. I dag är kemikalien, som är känd under samlingsnamnet PCB, en av våra mest omtalade farliga kemikalier i världen.

ETT ÄMNE SOM ÄR TILLÅTET IDAG är bisfenol A. Ämnet är en av våra vanligaste kemikalier i hårdplast och finns bland annat i plastförpackningar och nappflaskor. Enligt en EU-studie, där vissa effekter av bisfenol A har undersökts över två generationer, menar EU att det inte finns någon anledning att oroa sig över dagens användning och spridning av ämnet. Eftersom studien uppfyller de krav som finns, enligt OECD:s vägledningsdokument för testmetoder, kan resultatet kanske kännas lugnande och betryggande.

SAMTIDIGT FINNS DET ett stort antal andra studier från välrenommerade forskningsinstitutioner världen över där effekterna av bisfenol A har undersökts med avseende på bland annat hjärnans utveckling. Några av dessa studier pekar på att det finns problem med ämnet redan vid mycket låga doser. Resultaten talar sitt tydliga språk. Mer kunskap om bisfenol A behövs innan vi kan vara helt säkra på att dagens användning inte innebär några risker.

Foto: Anette Andersson

Vi vill inte behöva stå med facit i hand om några decennier och inse att lagstiftarna lyssnade för lite på de signaler som universitetsforskningen gav. Vi vill inte heller behöva dra tydliga paralleller mellan dåtidens användning av PCB och dagens användning av bisfenol A.

Forskningens upptäckt av PCB-kemikalernas negativa effekter, och det förbud som följde, visar hur viktig forskningen är för vårt skydd mot farliga kemikalier. Den visar också betydelsen av en nära kontakt mellan forskning och beslutsfattare.

DET FINNS EN HEL DEL ATT lära av Kalifornien. Forskarna Megan Schwarzman och Michael Wilson vid UC Berkeley School of Public Health i San Francisco, som jag under ett par år har haft regelbunden kontakt med, besökte Kemi för några veckor sedan. De berättade att de varit med och tagit fram underlag till två lagförslag i delstaten. Forskarnas intressanta roll och nära samarbete med delstatens myndigheter och lagstiftare kan vara en bra vägvisare för oss i Sverige och EU för hur forskningen kan få en starkare roll vid utformningen av nya regler. Om så sker kan det få stor betydelse för skyddet mot farliga ämnen i vår vardag.

ETHEL FORSBERG
GENERALDIREKTÖR FÖR KEMI

Det här är Kemi

Kemikalieinspektionen (Kemi) är en central tillsynsmyndighet för kemikaliekontrollen i Sverige och ansvarig för miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö.

Aktuellt från Kemi

kommer ut fyra gånger per år och är kostnadsfri. Prenumeration via e-post (PDF-fil) på www.kemi.se Papperstidning beställs via kemi@cm.se Best. nr 510 935

Redaktör och ansvarig utgivare:

Kristina Falk
kristina.falk@kemi.se
Tel. 08-519 41 273

Adress:

Kemikalieinspektionen
Box 2

172 13 Sundbyberg

Växel: 08-519 41 100

Fax: 08-735 76 98

Webbplats: www.kemi.se

E-post: kemi@kemi.se

E-post till Kemi-anställda:

fornamn.efternamn@kemi.se

Biotekniska produkter

Tel. 08-519 41 122

Må-fr 9.00–11.00

Växtskyddsmedel

Tel. 08-519 41 333

Må-fr 9.00–11.00

Allmänkemikalier

Tel. 08-519 41 111

må-fr 13.00–15.00

Produktregistret

Tel. 08-519 41 183

må, on, fr 9.00–11.00

Nödvändig kunskap om farliga kemikalier saknas

Nödvändig kunskap saknas om de flesta kemikaliers farlighet och förekomst i olika varor. Det skriver Miljömålsrådet i den årliga uppföljningen av riksdagens 16 miljökvalitetsmål.

När det gäller miljökvalitetsmålet Giftfri miljö framhåller Miljömålsrådet att det finns stora utmaningar för att minska människors och miljöns exponering för farliga kemiska ämnen. Exponering av många farliga kemikalier samtidigt är problematisk, liksom spridning av bioackumulerande och långlivade ämnen.

Miljömålsrådet påpekar också att det saknas nödvändig kunskap om kemikaliers förekomst i olika varor och i vilken grad människor utsätts för ämnena i arbetsmiljön och den yttre miljön. Nya problemämnen upptäcks fortlöpande. Även om det

finns tillräckliga kunskaper krävs stora insatser på flera nivåer för att fasa ut särskilt farliga ämnen, skriver Miljömålsrådet.

Målet är att lösa miljöproblemen

Regeringens 16 miljökvalitetsmål siktar mot att Sverige till kommande generationer ska kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. Några andra slutsatser i årets uppföljning är:

- Utvecklingen i miljön går åt rätt håll på många områden, men tempot i arbetet är inte

tillräckligt för att nå miljökvalitetsmålen till år 2020.

- Områden som är särskilt problematiska och där risken är stor för plötsliga eller oåterkalleliga miljöförändringar rör främst de mål som handlar om klimat, hav, giftfri miljö och biologisk mångfald. Inte minst klimatförändringarna försvårar dessutom möjligheten att nå andra miljömål.
- Det finns en hög medvetenhet hos allmänheten om klimatfrågan och en acceptans för att åtgärder behövs för att nå miljöförbättringar.
- Många åtgärder inom EU och på internationell nivå påverkar det svenska arbetet med att nå miljömålen på ett positivt sätt. Sverige bör därför aktivt verka för att miljöhänsyn vägs in i internationella beslut.
- Investeringar som en följd av den ekonomiska krisen måste satsas både på jobb och hållbar utveckling, genom att främja energieffektivare och mer miljöanpassade system, infrastruktur och teknik samt utbildning.

Miljömålsrådets årliga uppföljning *Miljömålen i halvtid de Facto 2009*, lämnades till regeringen den 9 juni. Den finns publicerad på miljömålsportalen (www.miljomal.se). På miljömålsportalen finns också information om Sveriges 16 miljökvalitetsmål och arbetet för att nå dem.

För mer information kontakta
Per Nordmalm tel 08-519 41 177

Pernilla Fischer

Stora insatser på flera nivåer krävs för att fasa ut särskilt farliga ämnen, skriver Miljömålsrådet i den årliga uppföljningen av riksdagens miljömål.

Europeiska kommissionen

Miljö och kemikalier viktiga frågor under Sveriges ordförandeskap

Den 1 juli tog Sverige över ordförandeskapet i EU. Det innebär bland annat att Sverige till och med december leder arbetet i EU och ansvarar för att driva utvecklingen framåt i viktiga EU-frågor.

– Ordförandeskapet är en enorm möjlighet för Sverige att visa vad vi kan. Kemikalier och miljö har vi sedan lång tid tillbaka en tradition att vara duktiga på, säger Nina Cromnier, chef på enheten Kretslopp och kemikalier på Miljödepartementet.

Sveriges stora engagemang och goda rykte när det gäller kemikalielagstiftning och miljö tror Nina Cromnier kan bli en viktig tillgång under det svenska ordförandeskapet i EU, som pågår mellan den 1 juli 2009 och den 31 december 2009.

– Sverige har en väldigt stor trovärdighet när det gäller kemikalielagstiftning eftersom vi har gjort mycket själva under så lång tid och kunnat visa att det går att hitta alternativ till många farliga kemikalier. Vi var tidiga med att bilda en

kemikaliemyndighet och kunskapen om kemikalielagstiftning har därmed, så att säga, funnits under lång tid. Vi har också kunnat föra vidare vår kunskap både till EU och globalt.

Kliva in i ny roll

Under de senaste månaderna har Nina Cromnier arbetat intensivt med alla förberedelser inför ordförandeskapet, tillsammans med kollegorna på Miljödepartementet och en mängd andra myndigheter.

– Ordförandeskapet innebär att vi kliver in i en ny roll. Förutom att vi måste vara extremt pålästa sakmässigt måste vi också ha ett väldigt flexibelt och kreativt tankesätt och kliva ur de traditionellt svenska synpunkterna. Om vi för tydligt driver våra svenska synpunkter är vi inte trovärdiga som opartisk ordförande. Däremot kan vi, och ska naturligtvis, hitta andra vägar för att driva våra frågor. Till exempel genom att samarbeta med andra medlemsländer som har liknande synpunkter.

Vad hoppas du på att Sveriges ordförandeskap kommer att innebära för kemikaliefrågorna?

– Att vi kommer en bra bit på väg i de EU-interna rättsakterna som är på gång, som till exempel revideringen av RoHS-direktivet för elektriska och elektroniska produkter, WEEE-direktivet för avfall av elektriska produkter och biocid-direktivet, men också att vi kan visa ett ledarskap även i de globala kemikaliefrågorna som kommer att vara aktuella under ordförandeskapet, särskilt kvicksilverfrågan.

Ett urval viktiga händelser under ordförandeskapet:

- EU:s miljö- och energiministrar möts, juli
- Miljörådsmöte om klimatet, oktober
- Europeiska rådets möte om bland annat EU:s ställning i klimatfrågan och Östersjöstrategin, oktober
- Miljörådsmöte om Östersjöstrategin, december
- FN:s klimatkonferens, december

– Jag hoppas att Sveriges ordförandeskap kommer att innebära att fler får upp ögonen för att det är lättare än vad man kanske tror att påverka vad som bestäms i EU och globalt, säger Nina Cromnier

Fakta om Nina Cromnier

Nina Cromnier är enhetschef på enheten Kretslopp och kemikalier på Miljödepartementet sedan april 2002. Hon har arbetat på Miljödepartementet sedan 1994 och var bland annat med i förberedelsearbetet för Stockholmskonventionen. Tidigare har hon arbetat på den statliga myndigheten Avfallshandlingsrådet (finns inte idag) och Naturvårdsverket.

Sverige väldigt drivande

Kvicksilverfrågan är lite av Nina Cromniers personliga favorit.

– Det är ett arbete som har pågått på global nivå i omkring sju till åtta år, och Sverige har varit väldigt drivande för att få till en global konvention för kvicksilver och förhoppningsvis andra tungmetaller också. Arbetet fick ett riktigt genombrott i samband med FN:s miljöprogram styrelsemöte i februari 2009, mycket tack vare det idoga arbete som Sverige och andra likasinnade länder har drivit under många år men också naturligtvis tack vare den nya amerikanska administrationen som vände den amerikanska positionen helt och hållet, säger Nina Cromnier.

Största utmaningen

Klimatet är den fråga på miljöområdet som får störst prioritet av Sverige under ordförandeskapet.

– Klimatförändringarna är ju den största utmaningen som vi har på miljöområdet överhuvudtaget eftersom det kopplar till så stora delar av samhället med utsläppen av olika typer av gaser, och det finns både trafikfrågor och utsläpp från industrierna men också till

exempel utsläpp av ozonnedbrytande ämnen. Det finns en tydlig kemikaliekoppling i det här men också kopplingar till olika typer av avfallshantering.

Det går att påverka

Nina Cromnier hoppas att Sveriges ordförandeskap kommer att innebära att fler får upp ögonen för att det är lättare än vad man kanske tror att påverka vad som bestäms i EU och globalt.

– Jag hoppas att information och kunskap om hur EU fungerar kan spridas ännu mer till allmänheten och till företag och att fler får möjlighet att se hur mycket vi i Sverige faktiskt kan påverka det som bestäms. Jag har arbetat med dessa frågor sedan 1994 och min erfarenhet säger mig att det vi gör här i Sverige påverkar EU-arbetet otroligt mycket inom de områden som jag har kunnat överblicka. Jag tror inte att det är allmänt känt hur stort inflytande Sverige verkligen har haft, särskilt när det gäller de globala miljöfrågorna.

Stort svenskt inflytande

Två tydliga exempel på Sveriges inflytande är överenskommelsen

om den globala kemikaliestrategin, SAICM, och Stockholmskonventionen.

– SAICM, var en svensk idé från början och där visade Viveca Bohn, tidigare miljöambassadör på Miljödepartementet, ett väldigt tydligt engagemang och ledarskap.

Hon var ordförande för den process som ledde fram till att kemikaliestrategin blev som den är idag. Det var inte helt

Viveca Bohn

Miljödepartementet

okontroversiellt världen över att skapa en global kemikaliestrategi. Sverige var, och är fortfarande, mycket drivande i SAICM.

– Och när det gäller Stockholmskonventionen var Sverige också aktiv från början och har drivit igenom och förankrat konventionen på olika nivåer, nordiskt och i EU. Naturligtvis har vi haft andra länder också som har varit väldigt aktiva i att driva igenom Stockholmskonventionen, som Kanada till exempel, men Sverige har gjort ett stort arbete för att länderna skulle nå fram till den konvention som finns idag.

Pernilla Fischer

Regler för växtskyddsmedel och biocider

För att skydda människor och miljön från farliga ämnen som kan spridas vid användning av bekämpningsmedel finns det i EU regler om att alla växtskyddsmedel och biocider på marknaden måste vara riskbedömda och godkända av en nationell myndighet. I Sverige godkänner Kemikalieinspektionen bekämpningsmedelsprodukter.

EU beslutar om kemikalierna i vår vardag

Tvättmedel, leksaker, elektronik och målarfärger. Överallt kan vi komma i kontakt med olika kemiska ämnen i de produkter som vi använder hemma, i skolan eller på jobbet. I EU pågår ett intensivt arbete för att upprätta och utveckla de lagar och regler som ska skydda oss från att skadas av kemikalierna.

En mängd EG-regler och bestämmelser styr vilka kemikalier vi kommer i kontakt med i vår vardag. Besluten har till exempel betydelse för vilka kemikalier EU-länderna får tillverka, importera och sälja, sprida ut på sina åkrar, släppa ut i luften eller använda i de produkter vi köper. Besluten påverkar oss ofta betydligt mer än vad vi kanske tror. I slutändan har de betydelse för vilka gifter vi får i oss och hur naturen mår.

Nya regler utvecklas

I EU pågår sedan flera år tillbaka ett intensivt arbete för att skärpa lagstiftningen på kemikalieområdet. En viktig milstolpe i arbetet var

Pernilla Fischer

EU påverkar kemikalielagstiftning i andra delar av världen

Länder utanför EU kan ibland dra nytta av EU:s kemikalielagstiftning när länderna ska föra in liknande regler i sina nationella lagar. EU:s införande under 2006 av RoHS-direktivet (som begränsar innehållet av farliga kemikalier i elektriska och elektroniska produkter) ledde exempelvis till att Kina under 2007 införde den kinesiska motsvarigheten China-RoHS i sin lagstiftning. Den kinesiska RoHS-lagstiftningen gäller för samma ämnen som EU:s RoHS.

när den nya kemikalielagstiftningen, Reach, klubbades igenom för några år sedan. Förordningen är det första heltäckande regelverk som finns i EU för kemikalier och ökar bland annat möjligheten att få fram ny viktig information om kemikalierna.

En mängd andra direktiv och förordningar på kemikalieområdet har också upprättats och utvecklats genom åren. Men arbetet är långt ifrån färdigt. I takt med att ny kunskap om farliga kemikalier och deras effekter på människa och miljö ökar, kommer också nya kemikalierregler i EU utvecklas för att vårt skydd mot farliga ämnen ska bli ännu bättre.

Leksaksdirektivet

EU vill skärpa reglerna för vad som får finnas i leksaker. Därför har medlemsländerna nu skrivit om vissa delar av leksaksdirektivet så att det bättre skyddar barnen mot bland annat cancerframkallande, arvsmasseskadande eller reproduktionsstörande ämnen. Regelverket kommer att publiceras i den europeiska unionens tidning, EUT. Fyra år efter publicering måste alla leksaksföretag ha anpassat sig till de nya reglerna. Regler om barnens leksaker finns också i kemikalieförordningen Reach. Bland annat är sex stycken ftalater (kemiska ämnen som kan användas för att göra plast mjukare) förbjudna i leksaker.

Matton

Ett urval EG-direktiv och EG-förordningar på kemikalieområdet

- Reach (förordning EG nr 1907/2006)
- Klassificering, märkning och förpackning (CLP) (förordning EG nr 1272/2008)
- Förordningar som berör växtskyddsmedel (14 st, se www.kemi.se)
- Biocidprodukter (förordning EG nr 1451/2007)
- Tvätt- och rengöringsmedel (förordning EG nr 648/2004)
- Export och import av farliga kemikalier (förordning EG nr 689/2008)
- Tennorganiska föreningar på fartyg (förordning EG nr 782/2003)
- Långlivade organiska föreningar (POP:s) (förordning EG nr 850/2004)
- Flyktiga organiska ämnen, VOC (direktiv 1999/13/EG och (2004/42/EG)
- Genmodifierade organismer (2001/18/EG)
- Elektriska och elektroniska produkter, RoHS (direktiv 2002/95/EG)
- Avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter, WEEE (EG-direktiv 2002/96/EG)

Förordningar gäller direkt i alla EU-länder. Direktiv införs i nationell lagstiftning.

EU påverkar andra länder

Inte bara människor som bor i EU påverkas av de beslut som EU fattar om kemikalier. EG-reglerna sprids även till de företag utanför EU som vill importera till något av EU:s 27 medlemsländer. Företagens anpassning till EG-reglerna kan ha den positiva effekt att de länder utanför EU som använder sig av de EU-anpassade företagens varor också får ett bättre skydd än vad hemlandets kemikalier regler kanske skulle ge.

EU samarbetar internationellt

EU samarbetar också med en mängd andra länder och nationer världen över för att minska risken

att utsättas för farliga kemikalier. Ofta sker samarbetet genom FN, bland annat genom en rad internationella överenskommelser som till exempel den globala kemikaliestrategin SAICM. I SAICM har drygt 160 av världens länder kommit överens om att uppnå en sund kemikaliehantering till år 2020.

EU:s internationella arbete är också viktigt för EU-medborgarnas skydd mot farliga kemikalier i varor.

Varorna transporteras över hela världen och dygnet runt importeras mängder till EU från länder med mindre utvecklad kemikalielagstiftning. Med en hållbar kemikalielagstiftning,

klimatpolitik och gott samarbete kan EU inte bara öka skyddet för sina egna EU-medborgare men också vara den goda förebild som andra delar av världen kan behöva för att kunna skärpa sin egen kemikalielagstiftning och öka skyddet för både människa och miljö.

Idag får medicintekniska produkter innehålla de ämnen som är förbjudna i andra elektriska och elektroniska produkter. Nu vill den europeiska kommissionen ändra på det.

Både för- och nackdelar med förslag till omarbetat RoHS

I slutet av 2008 lämnade den Europeiska kommissionen ett förslag på omarbetning av det tre år gamla direktivet som begränsar innehållet av vissa farliga ämnen i elektronik, RoHS. Bland annat vill kommissionen att medicintekniska produkter ska bli en del av direktivet. Nu pågår förhandlingar om förslaget.

I dag förbjuder RoHS-direktivet användningen av kvicksilver, kadmium, bly, sexvärt krom och flamskyddmedlen PBB, och PBDE i nya elektriska och elektroniska produkter som har sålts efter den 1 juli 2006. Direktivet omfattar, med vissa undantag, små och stora hushållsapparater, IT- och telekommunikationsutrustning, hem-

utrustning, belysningsutrustning, elektriska och elektroniska verktyg, leksaker, fritids- och sportutrustning och varuautomater.

Fler produkter

Kommissionens förslag innebär bland annat att medicintekniska produkter samt övervaknings- och kontrollutrustning också ska omfattas av RoHS. I förslaget finns också en prioriteringslista med ett antal ytterligare ämnen som i framtiden kan komma att förbjudas eller begränsas av direktivet. Kommissionen föreslår också en bindande lista med produkter för att tydliggöra omfattningen.

Keml:s synpunkter på kommissionens RoHS-förslag

- Omfattningen bör förtydligas utan att den i praktiken reduceras. RoHS bör i första hand omfatta all elektronik.
- Medicintekniska produkter och övervaknings- och kontrollutrustning bör omfattas av RoHS.
- Metoden för att reglera särskilt farliga ämnen i RoHS bör vara enklare än i Reach, med hänsyn till de omfattande möjligheter till undantag som föreslås i RoHS.
- Prioriteringslistan (bilaga 3) förväntas ha en positiv effekt på substitutionen av listade ämnen. En procedur för att föra upp ämnen på listan bör beslutas.
- Särskilt farliga ämnen på prioriteringslistan bör flyttas till förbudslistan i samband med omarbetningen.
- Förslaget att införa ytterligare kriterier för undantag, bland annat socioekonomiska överväganden riskerar att försvaga substitutionen av farliga ämnen i elektronik.
- Särskilda miljö- och hälsorisker av ämnen i nanoform bör beaktas.

Sverige leder förhandlingarna

Nu pågår förhandlingar om kommissionens förslag i det europeiska rådet. Som ordförandeland leder Sverige förhandlingarna.

– Keml tycker att RoHS-direktivet är viktigt och att direktivet har haft stor påverkan för utfasningen av farliga ämnen i elektronik. Att substitution är centralt i RoHS är också mycket positivt. Direktivet påverkar regelutvecklingen för elektronik i hela världen, säger Göran Gabling, på Keml.

Eventuellt beslut i höst

Beslut om RoHS kommer eventuellt att fattas av det Europeiska rådet och parlamentet under hösten.

För mer information kontakta
Göran Gabling tel 08-519 41 169

Bråttom för tillverkare och importörer att bilda SIEF

Nu är det hög tid för de tillverkare och importörer som ska registrera sina produkter hos den europeiska kemikaliemyndigheten, ECHA, att bilda eller gå med i ett forum för informationsutbyte, SIEF (Substance Information Exchange Forum).

Syftet med SIEF är att tillverkare och importörer ska komma i kontakt med de företag som har förhandsregistrerat ämnen och dela med sig av information, undvika upprepning av liknande djurförsök och komma överens om klassificering och märkning.

– Vid registreringen kommer en stor mängd data att behövas, vilket kan ta tid att få fram. Processen kan liknas vid ett maratonlopp snarare än ett sprinterlopp. Det är därför hög tid att påbörja arbetet nu, säger Inger Cederberg på Keml.

Krav i Reach

Alla företag som har förhandsregistrerat ämnen med samma kemiska identitet har ett krav

enligt kemikalieförordningen Reach att gå samman och bilda ett SIEF. Även personer som har relevant information om ett ämne och som är villiga att dela med sig av informationen kan gå med i ett SIEF.

Vägledning finns

För att göra det lättare för företagen att komma igång med bildandet av ett SIEF har vägledning tagits fram. Vägledningen finns både på ECHA:s och Keml:s webbplatser.

För vägledning om SIEF gå in på www.echa.europa.se/sief

För mer information gå in på www.kemi.se/reach

Förslag till nytt biocidkrav har skickats ut

Den 4 juni 2009 skickade Keml ut ett förslag på hur Sverige kan tillämpa ett utökat krav för cirka 700 biocidprodukter. Förslaget skickades till ett stort antal myndigheter och intresseorganisationer. Keml inväntar synpunkter på förslaget fram till och med den 4 september 2009.

– Förslaget går ut på att vi inför ett krav på anmälan för dessa 700 produkter som enligt våra svenska regler idag inte behöver vara godkända. För närvarande finns omkring 450 godkända

biocidprodukter i Sverige, säger Katarina Malmberg på Keml. De 700 biocidprodukterna omfattas av ett nytt krav i EU och främst gäller det vissa desinfektionsmedel och konserveringsmedel.

Läs Keml:s förslag på http://www.kemi.se/templates/News___5742.aspx

För mer information kontakta Katarina Malmberg tel 08-519 41 347

Nytt förbud mot dimetylfumarat

Det allergiframkallande antimögelmedlet dimetylfumarat, som i kontakt med hud kan orsaka klåda, hudirritation och brännskador, förbjöds i svenska varor från och med den 1 maj 2009. Förbudet grundar sig i ett EU-beslut om att alla länder ska se till att dimetylfumarat inte används eller säljs. Beslutet är fattat med stöd av Produktsäkerhetsdirektivet (2005/95/EG) och infört i svensk lagstiftning 15 a-c §§ förordning (1998:944).

Begränsningsdirektivet har upphört

Den 1 juni 2009 upphörde begränsningsdirektivet att gälla. Samma dag trädde istället reglerna i bilaga XVII till Reach-förordningen i kraft.

Beslut om växtskyddsmedelsförordning

Rättelse:

Den nya växtskyddsmedelsförordningen beslutas tidigast i september 2009.

Aktuellt från Keml:s tidigare uppgift om att förordningen redan är beslutad är alltså fel.

Prenumerera på Keml:s nyhetsbrev

Nu finns möjligheten att få Keml:s allra senaste nyheter direkt i e-postlådan. Nyhetsbrevet finns på både svenska och engelska och kan beställas från www.kemi.se/prenumerera respektive www.kemi.se/subscribe.

Nio nyttillkomna ämnen på POPs-listan

- Hexabromdifenyleter/ Heptabromdifenyleter (okta BDE) – flamskyddsmedel.
- Tetrabromdifenyleter/ Pentabromdifenyleter (penta BDE) – flamskyddsmedel.
- Klordekon – tidigare använd som bekämpningsmedel.
- Hexabrombifenyl (HBB) – tidigare använd som flamskyddsmedel.
- Lindan – insekticid som fortfarande används i vissa länder för behandling mot löss och skabb.
- Alfahexaklorcyklohexan (HCH) – tidigare insekticid, bildas vid produktion av lindan.
- Betahexaklorcyklohexan (HCH) – tidigare insekticid, bildas vid produktion av lindan.
- Pentaklorbenzen – tidigare använd bland annat som flamskyddsmedel. Bildas idag vid viss förbränning.
- Perfluoroktansulfonat (PFOS) – produceras och används fortfarande i hydragoljor elektroniska produkter, brandskum, foto- och metallindustrin.

Ytterligare nio ämnen blir del av Stockholmskonventionen

Ytterligare nio ämnen fördes i maj 2009 upp på Stockholmskonventionens lista över långlivade organiska föroreningar (POPs). Listan är en sammanställning över de ämnen som konventionens drygt 160 medlemsländer vill få bort från ländernas tillverkning och import. Nu består listan av sammanlagt 21 ämnen.

– Det är mycket glädjande att Stockholmskonventionens medlemsländer kommit överens om att utöka utfasningslistan. Det här visar att det internationella samarbetet verkligen fungerar, säger Maria Delvin, handläggare för internationella konventioner, på Keml.

Sverige nominerade PFOS

Beslutet om att sätta upp ytterligare nio ämnen på listan togs på Stockholmskonventionens fjärde partsmöte i maj. Rengörings- och impregneringsmedlet perfluoroktansulfonat, PFOS, som bland annat är reproduktionsstörande, är ett av de nio ämnen som länderna beslutade om.

– Sverige nominerade PFOS till Stockholmskonventionen under 2005. Vi har arbetat hårt med detta under många år, säger Maria Delvin.

Milstolpe för konventionen

Alla nio ämnen har bedömts av en internationell expertkommitté (POP Review Committee, POPRC), där Sverige deltar som en av 31 medlemmar.

– Beslutet om att ta in ämnena är en viktig milstolpe för Stockholmskonventionen. Nu ska länderna fortsätta arbetet med att få bort ämnena från all tillverkning och import och dessutom arbeta in lämpliga begränsningsregler i nationell lagstiftning. Vissa länder ska också kartlägga hur användningen av ämnena ser ut för att sedan kunna få bort dem, säger Maria Delvin.

För mer information kontakta Maria Delvin tel 08-519 41 270

PUBLIKATIONER

Kompendium

Chemicals in textiles
Bestnr. 510 923

Tillsyn

Tillsyn 1/09
Tillsyn av bekämpningsmedel – ett samarbetsprojekt
Bestnr. 510 926

Rapporter

Rapport 1/09
DekaBDE –
rapport från ett regeringsuppdrag
Bestnr. 360 927

PM

PM 1/09
Användningen av nanomaterial i Sverige 2008
Bestnr. 510 931

PM 2/09

Nanomaterial – aktiviteter för att identifiera och uppskatta risker
Bestnr. 510 933

PM 3/09

Hur används PRIO – en utvärdering av Keml
Bestnr. 510 934

Information om kemikalier i varor ska bli bättre i världen

Behovet av bättre information om farliga kemikalier är stort hos många tillverkare, användare och återvinnare av varor. Inom ramen för den globala kemikaliestrategin, SAICM, startar därför ett projekt som ska kartlägga hur behovet ser ut.

Användningen av farliga kemikalier i varor är ett växande problem för både människan och miljön. Varorna tillverkas i allt större volymer och transporteras över hela världen.

Nytt projekt startar

Inom ramen för den globala kemikaliestrategin, SAICM, startar ett projekt som ska analysera behovet av att få bättre information om farliga kemikalier i varor hos olika aktörer i olika delar av världen. Projektet kommer att drivas av FN:s miljöprogram UNEP. Bland annat ska de system som finns idag för information om kemikalier i varor undersökas för att bedöma om de är tillräckliga eller om ytterligare system behövs.

– Ett av SAICM:s mer övergripande mål är att det alltid bör finnas tillgänglig, användarvänlig och korrekt information för dem som hanterar varor som innehåller kemikalier. Det här projektet är det första konkreta arbete som görs internationellt för att nå

det målet, säger Petra Ekblom, handläggare på Keml.

Sverige tog fram förslag

Sverige har länge arbetat för att få igång ett globalt samarbete om information om kemiska ämnen i varor och har tagit fram ett förslag, som EU anmälde till SAICM.

– Sveriges arbete inför den internationella kemikaliekonferensen ledde fram till att SAICM kunde ta det viktiga beslutet om att starta det här projektet, säger Petra Ekblom, som deltog i konferensen.

Läs rapporten *Toxic Substances in Articles: The Need for Information* på: <http://norden.org/pub/miljo/miljo/sk/TN2008596.pdf>

Läs om slutsatser och rekommendationer om behovet av information om farliga kemiska ämnen i varor på: http://www.chem.unep.ch/unepsaicm/cheminprod_dec08/default.htm

För mer information kontakta Petra Ekblom tel 08-519 41 223

Beställ tryckta publikationer

CM Gruppen

Box 11093
161 11 Bromma
Ordertel: 08-50 59 33 35
Orderfax: 50 59 33 99
E-post: kemi@cm.se

Fritzes

säljer Keml:s föreskrifter (KIFS)
Ordertel: 08-690 91 90,
Orderfax: 08-690 91 91,
E-post: order.fritzes@nj.se

Ändringar i Keml:s föreskrifter, KIFS

KIFS 2009:5

Föreskrifter om ändring i KIFS 2008:3 om bekämpningsmedel.

Ändring:

1 kap. 1 §, 3 kap 9 §, 4 kap. 22 §
samt bilaga 1 och 2 (märkning av växtskyddsmedel och biocidprodukter).

KIFS 2009:4

Föreskrifter om upphävande av KIFS 2005:5 med EG-harmoniserad bindande klassificering och märkning (Klassificeringslistan).

Ändring:

Upphävande.

KIFS 2009:3

Föreskrifter om ändring i KIFS 2005:7 om klassificering och märkning av kemiska produkter.

Ändring:

1 och 11 §§, samt införande av en ny 1 a §.

KIFS 2009:2

Föreskrifter om ändring i KIFS 2008:2 om kemiska produkter och biotekniska organismer.

Ändring:

1 kap. 1 §, 3 kap. 2-4 §§, 4 kap. 1 §, 5 kap. 14, 17-18 §§, 39-40 §§, rubriken och mellanrubriken närmast före 5 kap. 17 §, punkt 6 i övergångsbestämmelserna, bilaga 1, 2 kap. nya 1 a §, 3 kap. 4 a § och 5 kap. 18 a-c §§, ny bilaga 4.

För mer information gå in på www.kemi.se

BEGRÄNSAD
EFTERSÄNDNING
Vid definitiv eftersändning
återsänds försändelsen med
nya adressen på baksidan

B Posttidning

Returadress:
Kemikalieinspektionen
Box 2
172 13 SUNDBYBERG

Nanomaterial i Sverige kartlagt av Kemi

Nya slags nanomaterial finns i ett hundratal konsumentprodukter i Sverige. Materialen får sina speciella egenskaper av att nanopartiklarna är så små. En nanopartikels storlek förhåller sig till en fotbolls storlek som en fotbolls storlek till jordens. Nu har Kemi kartlagt förekomsten av nanomaterial i Sverige.

I huvudsak används materialen för att skapa skyddande eller självrenerande egenskaper på bilar, byggnader, kosmetik och sportartiklar. Det visar Kemi:s PM 1/09 om användningen av nanomaterial i Sverige under 2008.

– När vi undersökte användningen kunde vi se att nanomaterialen ännu inte verkar finnas i svenska livsmedel eller användas inom svensk medicin, vilket är områden som har utpekats som intressanta för utvecklingen av nanoteknologi, säger Margareta Östman på Kemi.

Nanopartiklar i bildäck

Ett äldre material som har visat sig vara av nanostorlek är carbon black. Det används i alla svarta gummivaror som till exempel bildäck, i trycksvårta och i toners.

De flesta elektronikprodukter, optik- och mätinstrument innehåller också nanostora strukturer men marknadsförs inte som nanoprodukter.

– Undersökningen visar att företagen sällan vet om deras produkter innehåller nanomaterial eller inte. Många företag är också tveksamma till att prova

materialen förrän det finns möjlighet att veta hur farliga de är.

Nanosilver vanligt utomlands

De nanomaterial som hittades i de svenska produkterna var carbon black, titan-, zink-, och kiseloxider, metaller, nanoleror, förgrenade polymerer, nitrid och kolnanorör. Av materialen dominerade oxider och leror. Tretton procent av produkterna innehöll nya kolnanomaterial och sju procent metallnanopartiklar.

– Antibakteriellt nanosilver är det vanligaste identifierbara

nanomaterialet i andra länders undersökningar men den här typen av produkter verkar inte vara lika vanliga i Sverige, säger Margareta Östman.

Under våren har Kemi också sammanställt ett PM som berör problematiken med nanomaterial. PM 2/09 – aktiviteter för att identifiera och uppskatta risker.

Beställ Användningen av nanomaterial i Sverige 2008 hos CM Gruppen på kemi@cm.se.

Beställningsnummer: 510 931

Beställ Nanomaterial – aktiviteter för att identifiera och uppskatta risker. Beställningsnummer: 510 933

För mer information kontakta Margareta Östman tel 08-519 41 162

